

Františkovo slovo

č.167

Nemáme hľadať pocty, autoritu či nadřazenost

Cítim se křesťanem náhodou alebo vnímam, že mne Pán vyvolil?

Mše svatá – Úvod

Duch svatý pôsobí harmonii v nás a v cirkvi

Křesťan si nemůže dovolit naivitu

výtah hlavních myšlenek z promluv papeže Františka a zpráv z Vatikánu. Plné znění naleznete na stránkách Radio Vaticana.

Nemáme hledat pocty, autoritu či nadřazenost

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Dnešní evangelium (Mt 23,1-12) se odehrává během posledních dnů Ježíšova života v Jeruzalémě. Dnů plných očekávání a také napětí. Na jedné straně adresuje Ježíš přísné kritiky znalcům Zákona a farizeům a na druhé straně zanechává důležitá poučení křesťanům každé doby, tedy také nám.

Říká zástupům: »Na Mojžíšův stolec zasedli učitelé Zákona a farizeové. Dělejte a zachovávejte všechno, co vám řeknou.« To znamená, že mají autoritu učit, co je v souladu s Božím Zákonem. Nicméně, vzápětí Ježíš dodává: »ale podle jejich skutků nejednejte« (v.2-3). Bratři a sestry, častým nedostatkem těch, kdo mají autoritu – jak občanskou, tak církevní – je to, že vyžadují spoustu – i správných – věcí, které však oni sami nepraktikují. Vedou dvojí život. Ježíš říká: »Svazují těžká a neúnosná břemena a vkládají je lidem na ramena, ale sami se jich nedotknou ani prstem« (v.4). Tento postoj je výrazem špatného vykonávání autority, která by měla naopak čerpat svoji původní sílu z dobrého příkladu. Autorita se rodí z dobrého příkladu, aby pomáhala druhým praktikovat to, co je spravedlivé a řádné, a poskytovala jim oporu ve zkouškách, ke kterým dochází na cestě dobra. Autorita je pomocí, ale pokud je skutečována špatně, utiskuje, nenechává lidi růst, vytváří ovzduší nedůvěry a nevraživosti a vede ke korupci.

Ježíš otevřeně pranýřuje některá záporná jednání učitelů Zákona a některých farizeů: »Mají rádi čestná místa na hostinách a přední sedadla v synagogách, mají rádi pozdravy na ulicích« (v.6-7). To je pokušení odpovídající lidské pýše a není vždycky snadné je přemoci. Takový je postoj, který žije pro pouhé zdání.

Ježíš potom poučuje učedníky: »Nedávejte si říkat „mistr“, jenom jeden je váš Mistr, vy všichni jste bratři. [...] Ani si nedávejte říkat „učitel“, jenom jeden je váš Učitel – Kristus. Kdo je mezi vámi největší, ať je vaším služebníkem« (v. 8-11).

My, Ježíšovi učedníci, nemáme hledat pocty, autoritu či nadřazenost. Řeknu vám, že mi působí bolest, když vidím lidi, kteří psychologicky žijí v marnivé snaze dosahovat poct. My, Ježíšovi učedníci, si tak nemáme počínat, poněvadž mezi námi mají být jednoduché a bratrské vztahy. Všichni jsme bratři a žádným způsobem nemáme nad druhými panovat a dívat se na ně svrchu. Nikoli, všichni jsme bratři. Pokud se nám dostalo od nebeského Otce nějakých talentů, máme je dávat do služeb bratřím a nikoli z nich těžit pro svůj osobní užitek a zájem. Nemáme se považovat za nadřazené nad ostatní; skromnost je podstatná pro život, který usiluje o soulad s učením Ježíše, jenž je pokorný a tichý srdcem a přišel nikoli proto, aby si nechal sloužit, ale aby sloužil.

Panna Maria, která » je vzorem pokory i slávy« (*Dante, Ráj, XXXIII, 2*), ať nám svojí mateřskou přimlouvou pomáhá vyhýbat se pýše a marnivosti, být skromní a poddajní lásce, která přichází od Boha, abychom byli svým bratřím k službám a k radosti, která bude i naší radostí.

Kázání z Domu sv. Marty

6.11.2017

Cítím se křesťanem náhodou anebo vnímám, že mne Pán vyvolil?

Vatikán. „Dar, který dá Bůh, je neodvolatelný. Ne že jej dnes dá a zítra odejme. A když povolává Bůh, je toto povolání na celý život“ – touto reflexí začal Svatý otec dnešní homilii při ranní mši v kapli Domu sv. Marty, když komentoval první liturgické čtení z listu sv. Pavla Římanům (11,29-36).

„V dějinách spásy – řekl papež – jsou tři Boží dary a povolání dané Jeho lidu. Všechny jsou

neodvolatelné, protože Bůh je věrný. Jsou to dary vyvolení, příslibu a smlouvy. Tak tomu bylo u Abrahama, a tak je tomu u každého z nás.“

„Každý z nás je vyvolený, vyvolenou Boha. Každý z nás je nositelem příslibu daného Pánem: »Chod' v mé přítomnosti a buď dokonalý« a já ti prokážu to a to (srov. Gn 17,1). A každý z nás uzavírá smlouvy s Pánem. Může a nemusí je uzavřít. Je svobodný, to je fakt. Je třeba se ptát: jak vnímám toto vyvolení? Anebo se křesťanem cítím náhodou? Jak žiju tento příslib spásy na svojí cestě a jak věrný jsem této smlouvě? Jako je věrný On?“

„Tváří v tvář věrnosti samotného Boha, nám nezbyvá než se ptát: vnímáme toto Jeho pohlazení, péči o nás a Jeho starost o nás, když se vzdalujeme?“ – pokračoval papež a dodal: „Apoštol Pavel se čtyřikrát vrací ke dvěma slovům, totiž k neposlušnosti a milosrdenství. Kde je jedno, tam je i druhé, a to je naše cesta spásy.“

„To znamená, že na cestě vyvolení vstříc příslibu a smlouvě budou hříchy, bude neposlušnost. Před touto neposlušností je však milosrdenství, vždycky je tu milosrdenství, protože On je věrný, On svoje dary nikdy neodvolá. Je tu spojitost s tím, že dary jsou neodvolatelné. Proč? Protože před našimi slabostmi, našimi hříchy je vždycky milosrdenství a když dochází Pavel k této reflexi, činí krok navíc, ale ne vysvětlováním, nýbrž adorací.“

„Vzhledem k tomuto tajemství neposlušnosti a milosrdenství, které nás osvobozuje, a tváří v tvář této kráse neodvolatelných darů. jakými je vyvolení, příslib a smlouva“ – pokračoval papež:

„myslím, že nám všem může prospět, když dnes budeme přemýšlet o svém vyvolení a příslibech, které Pán dal nám, a o tom, jak žijí svoji smlouvu s Pánem. A jak se nechávám Pánem – dovolu mi použít to slovo – omilosrdnit (misericordiare – nechat si prokázat milosrdenství, srov. Řím 11,32 – pozn. překl.) tváří v tvář svým hříchům a neposlušnostem. A nakonec - dokážu-li to jako Pavel - chválit Boha za to, co dal mně a každému z nás. Chválit a adorat. Nezapomínejte tedy nikdy, že Boží dary a povolání jsou neodvolatelné.“

Generální audience

8.11.2017

Mše svatá – Úvod

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Začínáme dnes nový cyklus katechezí, který se zaměří na „srdce“ církve, jímž je *eucharistie*. Pro nás křesťany je zásadní dobře rozumět hodnotě a významu *mše svaté*, abychom plněji žili svůj vztah s Bohem.

Nelze opominout značný počet křesťanů, kteří v různých částech světa během dvoutisíciletých dějin podstoupili smrt při obraně eucharistie a dodnes riskují život, aby se mohli účastnit nedělní mše. Roku 304 během Diokleciánova pronásledování byla skupinka křesťanů na severu Afriky přistižena v jednom domě při slavení mše, a byli uvězněni. Římský prokonzul se jich při výslechu tázal, proč tak jednali, když věděli, že je to absolutně zakázáno. A oni odpověděli: „Bez neděle nemůžeme žít“, to znamená: nemůžeme-li slavit eucharistii, nemůžeme žít; náš křesťanský život by odumřel.

Proto Ježíš svým učedníkům řekl: »Když nebudete jíst tělo Syna člověka a pít jeho krev, nebudete mít v sobě život. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v poslední den« (Jan 6,53-54).

Tito křesťané ze severní Afriky byli zabiti, protože slavili eucharistii. Zanechali svědectví, že je možné zřeknout se pozemského života kvůli eucharistii, neboť ta nám skýtá věčný život tím, že nám dává podíl na Kristově vítězství nad smrtí. Toto svědectví nás všechny interpeluje a vybízí, abychom si každý z nás odpověděli na to, co pro nás znamená účast na mešní oběti a

přístupování k Pánovu stolu. Hledáme onen pramen „živé vody“, který tryská do života věčného, činí z našeho života duchovní oběť chvály a díkůvzdání a vytváří z nás jedno tělo s Kristem? Toto je nejhlubší význam svaté eucharistie, která je výrazem „díkůvzdání“. Eucharistie znamená díkůvzdání Bohu Otci, Synu a Duchu svatému, který nás vtahuje a proměňuje ve společenství lásky.

V následujících katechezích bych rád podal odpověď na několik důležitých otázek týkajících se eucharistie a mše, abychom znovuobjevili či objevili, jak skrze toto tajemství víry vyzařuje Boží láska.

Druhý vatikánský koncil byl silně podněcován touhou přivést křesťany k porozumění velikosti víry a kráse setkání s Kristem. Z tohoto důvodu bylo nezbytné uskutečnit pod vedením Ducha svatého odpovídající obnovu liturgie, protože z ní církve žije a díky ní se obnovuje. Ústředním tématem, které zdůraznili koncilní otcové, je liturgická formace, jež je k pravé obnově nezbytná. A právě to je také účelem tohoto cyklu katechezí, který dnes začínáme, tedy růst v poznání tohoto obrovského daru, který nám Bůh daroval v eucharistii.

Eucharistie je podivuhodná událost, ve které se zpřítomňuje Ježíš Kristus, náš život. Účast na mši »je opakovaným prožitím umučení a výkupné smrti Páně. Je to teofanie: Pán se zpřítomňuje na oltáři, aby se obětoval Otci ke spáse světa« (*Homilie při mši v kapli Domu sv. Marty*, 10. února 2014). Pán je tam s námi přítomen. Častokrát tam však přicházíme, a zatímco kněz slouží eucharistii, díváme se kolem a bavíme se mezi sebou. Avšak nejsme to my, kdo u něho slouží. To Pán! Kdyby sem dnes přišel prezident republiky nebo někdo, kdo je ve světě velmi důležitý, zajisté bychom se k němu všichni chtěli přiblížit a pozdravit jej. Pomysli však, že když jdeš na mši, je tam Pán! A ty jsi roztěkaný a bloumáš... Tam je Pán! Na to musíme myslet. Někdo řekne: »Otče, ale mše jsou nudné.« - Co říkáš? Že Pán je nudný? - »Ne, ne mše. Kněží.« - »Kněží ať se obrátí, ale Pán tam je!« - Jasně? Nezapomeňte. Účast na mši je »opakované prožití umučení a výkupné smrti Páně«.

Pokusme se nyní položit si pár jednoduchých otázek. Proč se například dělá znamení kříže a úkon kajícího na začátku mše? Tady bych rád udělal další vsuvku: Viděli jste, jak se děti žehnají znaméním kříže? Nevíš, co dělají, zda znamení kříže nebo nějaký obrázek. Dělají to takto (*papež gestikulací ukazuje*)... Je třeba děti naučit správně se žehnat znaméním kříže. Tak začíná mše, tak začíná život, tak začíná den. To znamená, že jsme vykoupeni Pánovým křížem. Podívejte se na děti a naučte je dělat správně znamení kříže. A proč jsou ve mši čtení? Proč se v neděli čtou tři a ostatní dny dvě čtení? Proč se čtou a jaký to má smysl? Anebo proč kněz, který slouží mši, říká: »Vzhůru srdce!« a neříká: »Vzhůru mobily, pořídte si fotografie«? Ne..., to je ošklivé. Řeknu vám, že mne velice zarmocňuje, když tady na náměstí anebo v bazilice sloužím mši a vidím tu spoustu mobilů v rukou nejenom věřících laiků, ale i kněží a biskupů. Prosím vás! Mše není divadlo, je to cesta vstříc umučení a zmrtvýchvstání Páně. Proto kněz říká: »Vzhůru srdce!« Co to znamená? Pamatujte tedy: žádné mobily!

Je velice důležité vrátit se k základům, znovuobjevit, co je podstatné, skrze to, čeho se dotykáme a co vidíme ve slavení svátostí. Žádost svatého apoštola Tomáše (srov. *Jan 20,25*) uvidět a dotknout se ran po hřebecích v Ježíšově těle je touha mít možnost se nějak „dotknout“ Boha, abychom uvěřili. To, oč žádal svatý Tomáš, potřebujeme my všichni: vidět a dotknout se, abychom Jej mohli uznat. Svátosti vycházejí vstříc tomuto lidskému požadavku. Svátosti a zejména slavení eucharistie jsou znaméním Boží lásky, přednostní cesty na setkání s Ním.

Těmito katechezemi, které dnes zahajujeme, bych tedy rád spolu s vámi znovuobjevil krásu, jež se skrývá ve slavení eucharistie a jejíž objevení dává plný smysl každému životu. Madona ať nás na tomto novém úseku cesty provází.

Duch svatý působí harmonii v nás a v církvi

Vatikán. „Budovat, opatrovat a očišťovat církev“ – tyto tři pokyny dnes zazněly v kázání Svatého otce při ranní bohoslužbě v kapli Domu sv. Marty v den liturgického svátku Posvěcení lateránské baziliky, tedy římské katedrály.

Její titul zní „Matka všech kostelů“, který, jak vysvětlil papež hned v úvodu, nemá být důvodem k hrdosti, nýbrž titulem služby a lásky. Nejprve je třeba církev budovat,“ řekl dále s odkazem na dnešní liturgické čtení z prvního listu apoštola Pavla Korinťanům (1 Kor 3,9c-11.16-17).

„On je úhelným kamenem této stavby. Bez Ježíše Krista není církev. Proč? Protože by chyběly základy. Buduje-li se kostel bez základu, co nastane? Zhroutí se. Všechno se zhroutí. Není-li v církvi živý Ježíš Kristus, zhroutí se.“

„A co jsme my?“ – tázal se dále Petrův nástupce. „Jsme živé kameny, nikoli stejné, každý je jiný, protože v tom je bohatství církve. Každý z nás buduje podle daru, který dostal od Boha. Nemůžeme zamýšlet nějakou *uniformní* církev. To by nebyla církev. Proto musíme církev opatrovat, tedy mít na paměti Božího Ducha, který v nás přebývá.“

„Kolik křesťanů dnes ví, kdo je Ježíš Kristus, a zná Otce, protože se modlí Otče náš? Avšak, je-li řeč o Duchu svatém, odpoví: »Ano, ano... to je ta holubice...« a u toho skončí. Duch svatý je však životem církve, je tvým životem, mým životem... My jsme chrámem Ducha a máme opatrovat Ducha svatého, takže Pavel křesťanům radí, aby »nezarmucovali Ducha svatého« (srov. Ef 4,30), to znamená, aby nejednali v rozporu s harmonií, kterou působí v nás a v církvi Duch svatý. On je tato harmonie a tvoří soulad této stavby.“

A nakonec „očišťovat církev, počínaje sami sebou“, pokračoval papež.

„My všichni jsme hříšníci, všichni. Jestli někdo z vás není, ať zvedne ruku, protože to by byla pěkná zajímavost. Všichni jimi jsme. Proto se musíme neustále očišťovat. A očišťovat také společenství, diecézní společenství a všeobecné, křesťanské společenství církve, abychom umožnili jeho růst.“

Křesťan si nemůže dovolit naivitu

Vatikán. O každodenní korupci mluvil papež František v ranním kázání v kapli Domu svatě Marty. V dnešním evangeliu vypráví Lukáš o správci, který zpronevěřoval majetek svého pána. Ve chvíli, kdy je odhalen, nejde hledat počestnou práci, nýbrž pokračuje v okrádání za pomoci ostatních. Papež označil toto jednání za „skutečný korupční řetězec,“ a obrátil svou reflexi k naší době:

„Tak jednájí mocní! Dokud vytvářejí korupční řetězce, jsou mocní; uchylují se dokonce k mafióznímu jednání. Ukazují to dějiny. Není to žádná pohádka, historka, kterou bychom museli hledat v knihách o dávných dějinách. Najdeme ji každý den v novinách, dennodenně! Děje se to dodnes, zejména s těmi, kdo mají odpovědnost spravovat majetek lidu, nikoliv svůj vlastní. Také evangelijní správce spravoval majetek jiných a nikoli svůj. Když jde o vlastní majetek, nikdo nejedná korupčně, chrání ho.“

Ježíš z tohoto příběhu vyvozuje závěr o větší prozíravosti „synů tohoto světa“ než „synů světla“ – poznamenal papež. Ve skutečnosti jde o jejich větší korupci, vychytralost

provozovanou „zdvořile“ a „v hedvábných rukavičkách“. Existuje však také něco jako „křesťanská prozíravost“? – táže se papež:

„Tito lidé jsou prozíravější než křesťané – nebudu radši říkat křesťané, protože také mnoho korupčníků se označuje za křesťany – jsou-li tedy prozíravější než ti, kdo jsou věrní Ježíšovi, ptám se: existuje také křesťanská prozíravost? Existuje nějaký postoj pro ty, kdo chtějí následovat Ježíše, tak, aby neskončili špatně, nebyli od ostatních „sežráni zaživa“ – jak říkala moje maminka: „sežráni za syrova“? Jaká je tedy křesťanská prozíravost, prohnanost, která není hříšná, ale pomáhá mi ve službě Pánu a v pomoci bližním? Existuje křesťanská prohnanost?“

Ano, existuje jakýsi „křesťanský čich na to, jak kráčet, aniž bychom upadli do korupčních řetězců“, vysvětloval papež. Ježíš ho v evangeliu ukazuje na některých protikladech, například když mluví o křesťanech, kteří jsou jako „ovce mezi vlky“ nebo „prozíraví jako hadi a prostí jako holubice“. Papež proto doporučuje řídit se trojicí postojů: prvním je „zdravá nedůvěřivost“, totiž dávat si pozor na ty, kdo příliš mnoho slibují, mnoho mluví a tvrdí, že když investuješ do jejich banky, získáš dvojnásobek. Druhým postojem je uvědomit si, kde jsou svody ďábla, který zná naše slabosti. A konečně třetí je modlitba:

„Modleme se dnes k Pánu, aby nám dal milost být prohnanými křesťany, abychom získali tuto křesťanskou prozíravost. Pokud si totiž křesťan nesmí něco dovolit, je to naivita. Jako křesťané máme skrytý poklad a tím pokladem je Duch svatý. Musíme ho uchovávat. Takový naivka si nechává ukrást Ducha. Křesťan si nemůže dovolit naivitu. Prosme o milost křesťanské prozíravosti a křesťanského „čichu“. Je to také dobrá příležitost k modlitbě za korupčníky. Mluvíme o smogu, který způsobuje znečištění, existuje však také smog korupce ve společnosti. Modleme se za zkorumpované, aby - chudáci - našli východ z onoho vězení, do něhož se sami rozhodli vstoupit.“